

STOWARZYSZENIE NADZIEJA NA MUNDIAL

ul. ZERZEŃSKA nr 33

04-787 WARSZAWA

KRS: 0000389970

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

Działając na podstawie art. 22b ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich Stowarzyszenie Nadzieja na Mundial (zwane dalej „Stowarzyszeniem” wprowadza do stosowania „Standardy Ochrony Małoletnich” (zwane dalej „Standardami”), których naczelnym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim podopiecznym oraz małoletnim wolontariuszom, dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie.

1. Postanowienia ogólne

1. Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest:

- a) zwrócenie uwagi członkom organów Stowarzyszenia, wolontariuszom, rodzicom/prawnym opiekunom i podmiotom współpracującym na rzecz podopiecznych Stowarzyszenia na konieczność podejmowania wzmożonych działań na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;
- b) określenie zakresu obowiązków osób działających w strukturach Stowarzyszenia w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony podopiecznych przed krzywdzeniem;
- c) wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich;
- d) wprowadzenie wzmożonej działalności wychowawczo-profilaktycznej w zakresie zapewnienia ochrony małoletnich przed przemocą,
- e) bieżące monitorowanie i ewaluacja ochrony małoletnich.

Stowarzyszenie osiąga cele poprzez:

- działania profilaktyczne – minimalizujące ryzyko wystąpienia krzywdzenia dzieci;
- działania interwencyjne – mające na celu zapewnienie, dziecku bezpieczeństwa, gdy jest ono ofiarą przemocy lub zagraża mu inne niebezpieczeństwo.

2. Osoby działające w Stowarzyszeniu w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka, monitorują sytuację i dobrostan dziecka oraz stosują zasady określone w Standardach.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przez osoby działające w Stowarzyszeniu wobec dziecka jakiegokolwiek formy przemocy.
4. Ze Standardami zapoznawani są członkowie organów Stowarzyszenia, wolontariusze, a także podopieczni i ich rodzice, zgodnie z procedurami określonymi w treści Standardów.
5. Osoby działające w Stowarzyszeniu mają na uwadze sytuację i dobrostan dziecka. Dobro dziecka stanowi nadrzędną wartość dla Stowarzyszenia.
6. Zarząd Stowarzyszenia wyznacza osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia, przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia oraz ewaluowanie i modyfikowanie postanowień Standardów.
7. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
8. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
9. Krzywdzenie dziecka to każde zachowanie względem dziecka, które stanowi wobec niego czyn zabroniony. Oprócz tego krzywdzeniem jest zaniechanie (zamierzone lub niezamierzone), działanie lub zaniechanie a także każdy jego rezultat, skutkujący naruszeniem praw, swobody, dóbr osobistych dziecka i zakłóceniem jego rozwoju.

Wyróżnia się następujące, podstawowe formy krzywdzenia:

- a) Przemoc fizyczna wobec dziecka. Jest to działanie bądź zaniechanie wskutek którego dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest na nią potencjalnie zagrożone. Krzywda stanowi rezultat działania bądź zaniechania ze strony rodzica, opiekuna, osoby odpowiedzialnej za dziecko, posiadającej nad nim władzę lub takiej, której ufa. O przemocy fizycznej mówimy zarówno w wymiarze jednorazowym, jak i powtarzającym się.
- b) Przemoc psychiczna wobec dziecka. Jest to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą za nie odpowiedzialną lub osobą, której dziecko ufa. Tak jak w przypadku przemocy fizycznej obejmuje zarówno działania, jak i zaniechania. Do przejawów przemocy psychicznej zaliczamy m.in.:

- niedostępność emocjonalną,
  - zaniedbywanie emocjonalne,
  - relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
  - nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
  - niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka,
  - niedostrzeganie lub nieuznawanie granic psychicznych między dzieckiem a osobą odpowiedzialną,
  - nieodpowiednią socjalizację, demoralizację,
  - sytuacje, w których dziecko jest świadkiem przemocy.
- c) Przemoc seksualna wobec dziecka (wykorzystywanie seksualne dziecka). Jest to angażowanie dziecka poprzez osobę dorosłą lub inne dziecko w aktywność seksualną. Dotyczy sytuacji, gdy nie dochodzi do kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, molestowanie werbalne - np. prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka, komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania dziecka, zachęcanie do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming - strategie nie seksualnego uwodzenia dziecka z intencją nawiązania kontaktu seksualnego w przyszłości) i gdy do takiego kontaktu dochodzi (sytuacje takie jak: dotykanie dziecka, zmuszanie dziecka do dotykania ciała sprawcy, stosunek seksualny). Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem przed ukończeniem 15. roku życia jest przestępstwem. W przypadku dzieci mówimy o wykorzystaniu seksualnym, kiedy między wykorzystującym (dorosły, inne dziecko) a wykorzystywanym (dziecko) z uwagi na wiek lub stopień rozwoju zachodzi relacja siły, opieki czy zależności. Do innej formy wykorzystywania seksualnego dzieci zalicza się wyzyskiwanie seksualne np. wykorzystanie dziecka lub jego wizerunku do tworzenia materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie tzw. CSAM (na przykład z wykorzystaniem oprogramowania). Jest to jakiegokolwiek: faktyczne lub usiłowane nadużycie podatności dziecka na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania - w celu seksualnym. Wyzysk seksualny obejmuje (choć nie jest to konieczne) czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z wykorzystania seksualnego. Szczególne zagrożenie wyzyskiem seksualnym ma miejsce podczas kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiem seksualnym dotyczy zarówno samych dzieci, jak i opiekunów tych dzieci, mogących paść ofiarą wyzysku.
- d) Zaniedbywanie dziecka. Jest to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka. Może przyjmować formę nierespektowania praw dziecka, co w rezultacie prowadzi do zaburzeń w jego zdrowiu i/lub rozwoju. Do zaniedbywania dziecka dochodzi w relacjach dziecka z osobą zobowiązaną do opieki, wychowania, troski i ochrony.

e) Przemoc rówieśnicza (nękanie rówieśnicze, bullying). Przemoc rówieśnicza ma miejsce gdy dziecko doświadcza różnych form nękania ze strony rówieśników. Dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych (np. za pośrednictwem Internetu i telefonów komórkowych). Przemoc rówieśniczą obserwujemy, gdy szkodliwe działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a sprawcy bądź grupa sprawców mają przewagę nad pokrzywdzonym. Obejmuje:

- przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie, zastraszanie),
- przemoc relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie, szantaż),
- przemoc fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie),
- przemoc materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów),
- cyberprzemoc/przemoc elektroniczną (np. złośliwe wiadomości w komunikatorach, wpisy w serwisie społecznościowym, rozpowszechnianie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę za pośrednictwem Internetu bądź urządzeń telekomunikacyjnych),
- wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub nakłanianie / zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika,
- przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią (np. przemoc w relacjach romantycznych między rówieśnikami).

2. Zasady bezpiecznej rekrutacji członków władz Stowarzyszenia i wolontariuszy

1. Standardem jest rekrutacja członków władz Stowarzyszenia i wolontariuszy odbywająca się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji, a Zarząd dąży do jak najlepszej weryfikacji kwalifikacji kandydata, w tym stosunek do wartości podzielanych przez Stowarzyszenie, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.
2. Stowarzyszenie dba, aby osoby w niej działające – zarówno przedstawiciele władz Stowarzyszenia oraz wolontariusze, posiadały odpowiednie predyspozycje do pracy z dziećmi oraz nie stanowiły dla nich zagrożenia.
3. W każdym przypadku Stowarzyszenie musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zaangażowaną tj. imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, nr PESEL oraz dane kontaktowe osoby nawiązującej z nią współpracę.
4. Zgodnie z art. 21 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępstwami na tle seksualnym, osoba reprezentująca Stowarzyszenie lub osoba wyznaczona przez Zarząd przed rozpoczęciem współpracy

sprawdza kandydata w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym (rejestr z dostępiem ograniczonym) oraz w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. W tym celu pozyskuje od kandydata następujące dane osobowe: imię i nazwisko; data urodzenia; PESEL; nazwisko rodowe; imię ojca; imię matki.

5. Sprawdzenie w Rejestrach dokumentuje się wydrukiem, w tym wydrukiem elektronicznym, informacji zwrotnej wygenerowanej z Rejestru, a figurowanie w którymkolwiek Rejestrze wyklucza możliwość podjęcia współpracy z kandydatem.
6. Stowarzyszenie jest zobowiązane do domagania się od osoby, z którą nawiązuje współpracę przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi w Stowarzyszeniu, zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności – załącznik nr 2.
7. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie przedkłada:
  - a) informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów;
  - b) pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o państwach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa - załącznik nr 1.
8. Dopuszczalne jest przedłożenie przez kandydata pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia, że prawo danego państwa nie przewiduje wydawania informacji o niekaralności i/lub nie prowadzi rejestru karnego oraz oświadczenia, że nie był/a) w tym państwie prawomocnie skazany/a).
9. O składaniu oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia świadczy zawarta w ich treści klauzula „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, która zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
10. Oświadczenia, wydruki z rejestrów i zaświadczenia z KRK dołączane są do części akt osobowych osoby działającej na rzecz Stowarzyszenia. W przypadku danych z Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej 15 lat, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze, wystarczającym jest wydruk strony internetowej, na której widnieje komunikat, że sprawdzana osoba nie figuruje w Rejestrze.

3. Zasady bezpiecznych relacji działaczy Stowarzyszenia – małoletni, w tym zachowania niedozwolone

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi a osobami działającymi z ramienia Stowarzyszenia jest działanie dla dobra małoletniego, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie. Przedstawiciele Stowarzyszenia dbają, aby każde ich działanie było nakierowane na ochronę małoletnich, poszanowanie ich praw i dóbr osobistych. Ich postawa wskazuje na okazywanie dzieciom szacunku, chronienie przed wszelkimi przejawami przemocy: słownej, fizycznej, seksualnej oraz przed mową nienawiści i wypowiedziami bierno agresywnymi.
2. Osoby działające z ramienia Stowarzyszenia działają wyłącznie w ramach obowiązującego prawa powszechnego, regulacji wewnętrznych Stowarzyszenia i oraz swoich uprawnień i kompetencji.
3. Zasady bezpiecznych relacji obowiązują wszystkich członków władz Stowarzyszenia i wolontariuszy.
4. Podstawowe standardy określające zasady, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności:
  - a) utrzymywanie profesjonalnej relacji z małoletnim i reagowanie względem niego w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych małoletnich,
  - b) zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z małoletnim, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez niego, niewymuszające zwierzeń na siłę i okazujące zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy,
  - c) reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych małoletniego, w tym dostosowanie poziomu komunikacji do dziecka niepełnosprawnego,
  - d) uwzględnianie potrzeb małoletnich,
  - e) równe traktowanie małoletnich bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
  - f) fizyczny kontakt z małoletnim jest możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby małoletniego w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny (np. przytulenie) małoletni zawsze musi wyrazić zgodę,
  - g) ustalanie reguł i zasad pracy w grupie, jasne określanie wymagań i oczekiwań wobec małoletniego, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane,
  - h) kontakt z małoletnimi odbywa się wyłącznie w godzinach działalności Stowarzyszenia i dotyczy wyłącznie celów statutowych, a jeśli istnieje potrzeba spotkania z małoletnimi poza godzinami funkcjonowania, należy poinformować o tym zarząd Stowarzyszenia /koordynatora Oddziału Stowarzyszenia,
  - i) i) poufność,

- j) niedawanie dziecku zapewnień o zachowaniu dyskrecji w sytuacjach, w których z powodu obowiązującego prawa lub zasad wychowawczych nie jest wskazane jej dochowanie,
  - k) brak uczestniczenia i inicjowania wspólnych z dziećmi grup na profilach, czatach, komunikatorach internetowych i podobnie działających mediach i urządzeniach, przy czym zasada ta nie znajduje zastosowania do współpracy z małoletnimi wolontariuszami Stowarzyszenia.
5. W relacji osób działających w Stowarzyszeniu z małoletnimi niedopuszczalne jest w szczególności:
- a) stosowanie wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
  - b) zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie małoletniego;
  - c) podnoszenie głosu, krzyczenie na małoletniego, wywoływanie u niego lęku;
  - d) ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej, prawnej itp.) dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych;
  - e) zachowywanie się w obecności małoletnich w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej;
  - f) nawiązywanie z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do niego seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie podopiecznym treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę;
  - g) faworyzowanie;
  - h) utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych;
  - i) proponowanie małoletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych lub nielegalnych substancji psychoaktywnych, spożywanie ich wspólnie z małoletnim lub w jego obecności;
  - j) zapraszanie małoletnich do swojego miejsca zamieszkania.
6. W przypadku powzięcia informacji o wszczęciu wobec osoby działającej na rzecz Stowarzyszenia postępowania karnego o przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub przestępstwo z użyciem przemocy, przestępstwo związane z udzielaniem narkotyków popełnione przeciwko dzieciom, należy niezwłocznie odsunąć ją od wszelkich form kontaktu z dziećmi i przenieść do obowiązków, przy których wykonywaniu kontakt ten nie występuje lub rozważyć zakończenie współpracy z tą osobą. W przypadku rozpoczęcia prywatnej rozmowy z wykorzystaniem mediów społecznościowych lub innych komunikatorów przez samo dziecko osoba działająca z ramienia Stowarzyszenia nie

kontynuuje rozmowy i poleca dziecku zgłoszenie się do niej/niego w miejscu wykonywania obowiązków służbowych lub z wykorzystaniem służbowych kanałów komunikacji zdalnej. Zasada ta nie dotyczy sytuacji (nawet potencjalnego) zagrożenia życia i zdrowia dziecka. W takim przypadku osoba działająca z ramienia Stowarzyszenia może kontynuować rozmowę, lecz zobowiązana jest jednocześnie powiadomić swojego przełożonego o kontakcie z dzieckiem i przyczynach tego kontaktu. Powiadomienie powinno być w miarę możliwości dokonane pisemnie lub mailowo.

4. Zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni, w tym zachowania niedozwolone

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby małoletnich.
2. Standardem jest tworzenie atmosfery życia w Stowarzyszeniu, która promuje tolerancję i poczucie odpowiedzialności za swoje zachowanie.
3. Niedozwolone jest w szczególności:
  - a) stosowanie przemocy wobec jakiegokolwiek małoletniego, w jakiegokolwiek formie;
  - b) używanie wulgarnego, obraźliwego języka;
  - c) upokarzanie, obrażanie, znieważanie innych małoletnich;
  - d) zachowanie w sposób niestosowny, tj. używanie wulgarnych słów, gestów, żartów, kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym;
  - e) stosowanie zastraszania i gróźb;
  - f) utrwalanie wizerunku innych małoletnich poprzez nagrywanie (również fonii) i fotografowanie bez uzyskania zgody i w sytuacjach intymnych, mogących zawstydzić;
  - g) udostępnianie między małoletnimi substancji psychoaktywnych i używanie ich w swoim otoczeniu.

5. Procedury reagowania na krzywdzenie

1. Standardem w Stowarzyszeniu jest:
  - a) przeszkolenie wszystkich osób działających na rzecz Stowarzyszenia w obszarze prawnego i społecznego obowiązku zawiadamiania instytucji o możliwości popełnienia przestępstwa, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw na szkodę małoletnich, w zakresie ich roli w przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w zakresie rozpoznawania czynników ryzyka krzywdzenia dziecka;
  - b) udostępnienie wszystkim osobom działającym w Stowarzyszeniu wykazu danych adresowych lokalnych placówek pomocowych, zajmujących się ochroną dzieci oraz zapewniających pomoc w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia i współpraca z tymi instytucjami (tj. ośrodek pomocy

- społecznej, dzielnicowy, centra pomocy dziecku, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, placówki ochrony zdrowia);
- c) prowadzenie dokumentowania przebiegu zdarzenia i karty zdarzeń zagrażających dobru małoletniego - załącznik nr 2;
2. Na potrzeby Standardów opracowano procedury interwencji w przypadku ujawnienia działania na szkodę małoletniego podopiecznego w formie:
- a) przemocy rówieśniczej,
  - b) przemocy domowej,
  - c) działania na szkodę dziecka przez osobę działającą na rzecz Stowarzyszenia.
3. Osoby działające na rzecz Stowarzyszenia, z uwzględnieniem ich roli i funkcji w Stowarzyszeniu, w miarę możliwości, wspólnie uczestniczą w szkoleniach, webinarach, e-learningach, superwizjach z obszaru rozpoznawania i reagowania na krzywdzenie dziecka.
4. Osoby działające na rzecz Stowarzyszenia w ramach wykonywanych obowiązków monitorują na bieżąco sytuację i dobrostan małoletnich oraz sygnalizują pojawienie się czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia małoletnich.
5. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, osoba działająca na rzecz Stowarzyszenia ma obowiązek wezwać pogotowie, jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała lub skonsultować się z pogotowiem ratunkowym, jeżeli uszkodzenie wymaga natychmiastowej interwencji pogotowia.
6. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następującą kwalifikację zagrożeń bezpieczeństwa dzieci:
- a) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka, np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem;
  - b) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie;
  - c) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).

5.1 Procedury interwencji odbywają się odmiennie w zależności od osoby podejrzanej o działania na szkodę małoletniego:

1. Osoby dorosłe (członkowie organów Stowarzyszenia, osoby sprawujące opiekę, inne osoby trzecie):
W sytuacji zgłoszenia krzywdzenia małoletniego zarząd Stowarzyszenia lub osoba wyznaczona do prowadzenia interwencji przeprowadza rozmowę z małoletnim i jego osobami opiekuńczymi oraz

innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu. Działania mają ustalić przebieg zdarzenia oraz jego wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego.

Zarząd Stowarzyszenia przekazuje osobom sprawującą opiekę nad małoletnim informacje o zdarzeniu oraz o konieczności/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia.

W sytuacji popełnienia wobec małoletniego przestępstwa osoba wyznaczona sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.

W sytuacji krzywdzenia małoletniego przez osobę z kręgu władz lub wolontariuszy Stowarzyszenia, całkowicie odsuwa się osobę podejrzaną od pracy z małoletnimi do chwili wyjaśnienia sytuacji.

W sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego w formie innej niż popełnienie przestępstwa (np. krzyk, poniżanie, wyśmiewanie) przez osobę z kręgu władz lub wolontariuszy Stowarzyszenia, zarząd Stowarzyszenia powinien zbadać wszystkie okoliczności sprawy oraz zapewnić wysłuchanie osoby podejrzaney, krzywdzonego małoletniego oraz innych świadków zdarzenia.

W sytuacji znacznego naruszenia dobra małoletniego zarząd Stowarzyszenia rozwiązuje wszelkie stosunki prawne z osobą, która dopuściła się naruszenia.

W pozostałych przypadkach zarząd Stowarzyszenia może podjąć inne działania mające na celu zapobieżenie powtórному wystąpieniu sytuacji oraz zmianę lub eliminację niepożądanych zachowań ze strony dorosłego (np. rozmowę dyscyplinującą, szkolenie z zakresu komunikacji).

W sytuacji krzywdzenia małoletniego przez osoby sprawujące opiekę nad małoletnim – zaniechania potrzeb psychofizycznych lub niewydolności wychowawczej (np. małoletni chodzi w nieadekwatnych do pory roku lub pogody ubraniach, funkcjonuje bez nadzoru osoby dorosłej, osoba sprawująca opiekę unika kontaktu z przedstawicielami Stowarzyszenia), stosowania przemocy wobec małoletniego, zarząd Stowarzyszenia lub osoba wyznaczona do prowadzenia interwencji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego oraz informuje właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie, gdy niespełnianie potrzeb wynika z sytuacji ubóstwa, bądź – w sytuacji stosowania przemocy i zaniechania – konieczności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

W sytuacji krzywdzenia małoletniego przez dorosłe osoby trzecie obowiązują prawnie przyjęte procedury zgłaszania podejrzenia o popełnieniu przestępstwa.

2) inne osoby małoletnie:

W sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego beneficjenta Stowarzyszenia (np. podczas wydarzeń sportowych lub kulturalnych) przewiduje się zawieszenie uczestnictwa we wszystkich wydarzeniach małoletniego podejrzanego o wyrządzenie krzywdy do czasu wyjaśnienia sytuacji.

Zarząd Stowarzyszenia lub osoba wyznaczona do prowadzenia interwencji przeprowadza rozmowę z małoletnim podejrzanym o krzywdzenie oraz jego opiekunami oraz oddzielnie z małoletnim poddawany krzywdzeniu i jego opiekunami; innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu.

Działania mają ustalić przebieg zdarzenia oraz jego wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego poddawane krzywdzeniu.

Osoba wyznaczona do monitorowania realizacji Standardów przekazuje opiekunom obu małoletnich informacje o zdarzeniu oraz o konieczności/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia.

W toku interwencji należy upewnić się, że małoletni podejrzany o krzywdzenie innego małoletniego nie jest krzywdzony przez opiekunów, innych dorosłych bądź innych małoletnich. W sytuacji potwierdzenia w/w okoliczności należy podjąć odrębną interwencję także w stosunku do tego małoletniego zgodnie z procedurami właściwymi do zdarzenia.

Przebieg interwencji zawsze dokumentowany jest na karcie interwencji oddzielnie dla małoletniego podejrzanego o krzywdzenie oraz małoletniego krzywdzonego.

Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest małoletni w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie lub działanie stanowi czyn karalny, zarząd Stowarzyszenia lub wyznaczona osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji informuje o zdarzeniu właściwy miejscowo sąd rodzinny lub jednostkę policji poprzez pisemne zawiadomienie.

Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest małoletni powyżej lat 17, a jego zachowanie lub działanie stanowi przestępstwo, zarząd Stowarzyszenia lub wyznaczona osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je właściwej miejscowo jednostce policji lub prokuratury.

W toku interwencji następuje opracowanie indywidualnego planu wsparcia i zapewnienia bezpieczeństwa dla pokrzywdzonego małoletniego z udziałem tegoż, jego osobami opiekuńczymi, wyznaczonym personelem Stowarzyszenia oraz możliwością włączenia specjalistów (w szczególności psychologów, pedagogów i interwentów kryzysowych).

W toku interwencji następuje opracowanie indywidualnego planu naprawczego w celu zmiany lub eliminacji niepożądanych zachowań z udziałem małoletniego krzywdzącego, jego opiekunami, wyznaczonym personelem Stowarzyszenia oraz możliwością włączenia specjalistów (w szczególności psychologów, pedagogów i interwentów kryzysowych).

W sytuacji, gdy fakt skrzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego beneficjenta Stowarzyszenia powoduje pośrednio negatywne skutki i brak poczucia bezpieczeństwa całej grupy małoletnich – opracowanie planu wsparcia dla zainteresowanych małoletnich, z udziałem ich osób opiekuńczych,

wyznaczonego personelu Stowarzyszenia oraz możliwością włączenia specjalistów (w szczególności psychologów, pedagogów i interwencji kryzysowych).

Przebieg interwencji dokumentowany jest na karcie interwencji dla małoletniego krzywdzonego.

Stowarzyszenie dysponuje aktualnymi danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia małoletnich. Dostęp do w/w danych posiada każda osoba z personelu Stowarzyszenia.

Umieszcza się w wyeksponowanym miejscu (tablica informacyjna) informacji dla małoletnich na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania.

6. Procedury i osoby odpowiedzialne za przyjęcie zgłoszenia, dokumentowanie i dalsze działania pomocowe, oraz za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

1. Zarząd wyznacza w Stowarzyszeniu osobę odpowiedzialną za przyjęcie zgłoszenia, składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego. Informacja o takiej osobie odpowiedzialnej udostępniona jest w siedzibie Stowarzyszenia.
2. W przypadku powzięcia przez osoby działające w Stowarzyszeniu informacji, że dziecko może być krzywdzone, osoba ujawniająca sporządza notatkę służbową z uzyskanej informacji, poczynionych ustaleń i przekazuje uzyskaną informację osobie, o której mowa w ust. 1, która sporządza kartę dokumentowania zdarzeń.
3. Powiadamiając o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego, osoba:
  - a) przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia, które udało jej się ustalić lub których wystąpienie podejrzewa,
  - b) informuje o zachowaniach i wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia.
4. Osobą odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” (wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”) jest osoba wskazana w ust. 1 lub wyznaczona przez nią osoba znająca sytuację domową małoletniego.
5. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, ich niewydolności wychowawczej, właściwym jest zawiadomienie sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny.
6. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka albo osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112.
7. Wszystkie osoby działające w Stowarzyszeniu, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są

zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, poza tymi informacjami, które przekazywane są uprawnionym instytucjom.

7. Ważne sygnały

Osoby działające z ramienia Stowarzyszenia zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności o możliwości popełnienia przestępstwa. Uwagę wskazanych osób powinny zwrócić np. następujące zachowania:

- a) dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić,
- b) podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp.; dziecko często je zmienia,
- c) pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne,
- d) dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- e) dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- f) dziecko boi się rodzica lub opiekuna,
- g) dziecko boi się powrotu do domu,
- h) dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone,
- i) dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- 10) dziecko moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- 11) nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka.

8. Ochrona wizerunku

1. W Stowarzyszeniu pozyskiwane są pisemne zgody opiekunów prawnych/rodziców małoletnich na publikację wizerunku dziecka na potrzeby dokumentacji fotograficznej działań podejmowanych przez Stowarzyszenie.
2. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania podopiecznych są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez instytucję u administratora sieci, przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji (niedopuszczalne jest przechowywanie zdjęć i nagrań z wizerunkiem małoletnich na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych - telefonach komórkowych czy pendrive), chyba że takie zdjęcia lub nagrania są – za zgodą rodziców lub opiekunów małoletnich – publikowane na stronie internetowej lub social mediach Stowarzyszenia, co nie zwalnia z obowiązku ochrony informacji mogących narazić małoletniego na niebezpieczeństwo (np. adres wykonania zdjęcia).

9. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Celem planu wsparcia jest przede wszystkim:
  - a) zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi instytucjami, jeśli istnieje taka konieczność;
  - b) współpraca z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i zapewnienie mu pomocy;
  - c) diagnoza, czy konieczne jest podjęcie działań prawnych;
  - d) objęcie podopiecznego pomocą psychologiczno-pedagogiczną, jeśli zaistnieje taka konieczność;
2. W ustalaniu planu wsparcia uczestniczy małoletni, jego rodzice, członek zarządu Stowarzyszenia /koordynator Oddziału Stowarzyszenia – każda z tych osób otrzymuje zadania do wykonania w określonym czasie.
3. Działania koordynuje i monitoruje przedstawiciel Stowarzyszenia, który ściśle współpracuje z osobą odpowiedzialną za koordynację Standardów, w tym w podejmowaniu działań wspólnie z instytucjami poza Stowarzyszenia.
4. Plan wsparcia uwzględnia:
  - a) działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie podopiecznemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszone podejrzenie popełnienia do organów ścigania;
  - b) formy wsparcia oferowane przez Stowarzyszenia;
  - c) zaproponowane formy specjalistycznej pomocy poza stowarzyszeniowej, jeśli istnieje taka potrzeba.
5. Planem wsparcia należy objąć także rodzeństwo pokrzywdzonego małoletniego.
6. Plan wsparcia małoletniego funkcjonuje równolegle z podejmowanymi działaniami interwencyjnymi, a jego naczelną zasadą jest obserwacja małoletniego, organizowanie mu warunków do uzyskania wielospecjalistycznej pomocy, również poza stowarzyszeniowej, udzielanie wsparcia rodzicom i współpraca międzyinstytucjonalna.
7. Plan wsparcia małoletniego ustalany jest również w sytuacji, gdy inicjatorem działań interwencyjnych jest inna instytucja (procedura „Niebieskie Karty”, uzyskanie informacji o krzywdzeniu od organów ścigania lub sądu itp.
8. W przypadku realizacji procedury „Niebieskiej Karty”, plan wsparcia małoletniego tożsamy jest z ustaleniami poczynionymi w grupie diagnostyczno-pomocowej.
9. Do działań zaktywizowany powinien zostać rodzic „niekrzywdzący”, który współpracuje z Stowarzyszeniem w celu powstrzymania sprawcy przemocy i zapewnienia dziecku pomocy poza

stowarzyszeniowej. W przypadku krzywdzenia przez obojga rodziców, interwencja polega również na zawiadomieniu sądu rodzinnego i Policji i działania względem rodziców, w tym sprawdzanie bezpieczeństwa domowników, leży w kompetencjach tych instytucji.

10. Plan wsparcia małoletniego obejmuje różne formy pomocy, w tym prawną, psychologiczną, socjalną i medyczną, uwzględniając współpracę interdyscyplinarną w tym zakresie.
11. Plan wsparcia małoletniego nie kończy się wraz z końcem procedury prawnej.

10. Zasady i sposób udostępniania działaczom Stowarzyszenia, małoletnim i ich opiekunom Standardów Ochrony Małoletnich do zaznajomienia i stosowania oraz zasady aktualizacji i przeglądu Standardów

1. Wszelkie procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów są udostępniane osobom działającym w Stowarzyszeniu, małoletnim i ich rodzicom podczas zapoznawania i zobowiązania do stosowania (zgodnie z poniższymi zasadami), a następnie na żądanie w dowolnym momencie. Dokumenty te można również znaleźć na stronie internetowej Stowarzyszenia.
2. Każda osoba działająca na rzecz Stowarzyszenia ma obowiązek zapoznać się ze Standardami po rozpoczęciu współpracy ze Stowarzyszeniem.
3. Rodzice/opiekunowie małoletnich mogą zapoznać się ze Standardami na stronie internetowej Stowarzyszenia lub w siedzibie.
4. Monitoring i ewaluacja Standardów prowadzona jest w oparciu o analizę dokumentacji wewnętrznej i korespondencji międzyinstytucjonalnej, przepisów prawa, obserwację, analizę ilościową i jakościową zgłoszeń, badania ankietowe, diagnozę czynników ryzyka i chroniących i konsultacje z organami nadzorującymi działalność Stowarzyszenia.
5. Wprowadzone zmiany w Standardach zatwierdza zarząd Stowarzyszenia.

11. Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie Standardów na stronie internetowej Stowarzyszenia i wywieszenie w siedzibie Stowarzyszenia.

Data ostatniej aktualizacji: 11 marca 2025 r.